

ტექნოპოლისის პრაგმატიზმი და ქრისტიანული
ეთიკის ახალი დისკურსი
Pragmatism of Technopolis and a New Discourse of
Christian Ethics

ანასტასია ზაქარიაძე
Anastasia Zakariadze

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University
ჰუმანიტაჲდ მეცნიეეებათა ფაკულტეტი
Faculty of Humanities

საკვანძო სიტყვებ: ტექნოპოლისი, სეკულარული ქადაქი, უხბანუდ-სეკულარული
ადამიანი.

Keywords: technopolis, secular city, urban-secular man.

პოსტმოდერნული ეპოქა შეფასებული, ხან როგორც პოსტრელიგიური საუკუნე, ხან როგორც რელიგიური ფუნდამენტალიზმი, წარმოშობს სეკულარიზაციის პროცესის ქრისტიანული გააზრების მიმართ ალტერნატიულ შეფასებებს. დიტრიხ ბონჰოფერისა და მაქს ვებერის გავლენით, ამერიკელი ფილოსოფოსისა და თეოლოგის, ჰარვი კოქსისთვის სეკულარიზაცია უშუალოდ უკავშირდება „ადამიანის ზრდასრულ ასაკში შესვლას“ და „სამყაროს განჯადობას“. ქრისტიანობა, როგორც უნივერსალური და რადიკალურად ღია, განიხილება კროს-კულტურულ პერსპექტივაში, იქმნება სეკულარული ქალაქის თეოლოგიური პორტრეტი ახალი დისკურსით და ქცევის ახალი პარადიგმით - „ზეციური ქალაქის“ უძველესი სიმბოლო“ ცოცხალი და კონკრეტული რეალიზაცია.

ისტორია კოქსს წარმოდგენილი აქვს სამ: მითოლოგიურ, ონტოლოგიურ და პრაგმატულ ჟამად. მითოლოგიურ პერიოდში სუბიექტი და ობიექტი მაგიურ სამყაროში ერწყმიან ერთმანეთს. ონტოლოგიურში - საკრალური გამოყვანა პროფანულს; ადამიანი თავისუფლდება მაგიურის მიმართ შიშებისგან; იბადება ონტოლოგიური აზროვნება. პრაგმატულ ეპოქაში ფორმირებული აზროვნება კონკრეტულად იმ ქცევების ინსტრუმენტად იქცევა, რომელნიც სოციუმის ფუნქციონირებისათვის აუცილებელია/საჭიროა. სეკულარიზებულ სამყაროში ონტოლოგიური აზროვნება აღარაა საჭირო, მეტაფიზიკურზე, ზებუნებრივ არსებზე აზროვნებისგან ადამიანი განთავისუფლებულია. თუ სეკულარიზაცია განსაზღვრავს ადამიანის სრულწლოვანების შინაარსს, ურბანიზაცია აღწერს იმ კონტექსტს, რომელშიც ის იშვა. იგი ახალი საზოგადოების „მოდელირებას ახდენს“, ხელს უწყობს განსაკუთრებული კულტურული სტილის დამყარებას.

პრაგმატიზმის ეპოქაში იქმნება ახალი დისკურსის ქალაქი - „ტექნოპოლისი“. ტექნოპოლისი წარმოადგენს ადამიანური კომუნის ახალ სახეობას. აქ აღარ არსებობს არსებითი სახელები, მხოლოდ ზმნებია; საგნები გარდაქმნილია ქმედებებად. სეკულარული ქალაქის საუკუნე, ეპოქა, რომლის ეთოსიც სწრაფად ვრცელდება მსოფლიოს ყველა კუთხეში, არის საუკუნე, რომელშიც საერთოდ არაა რელიგია. ის აღარ ეძებს რელიგიურ წესებსა და რიტუალებს, მორალს ანდა ზნეობრივის მნიშვნელობას. ტექნოპოლისი სეკულარული სამყაროს კუმულატური სოციალური სახეა - ორი მახასია-

თებლით: მობილურობა და ანონიმურობა. მისი ცხოვრების სტილი-პრაგმატულია. მასში მცხოვრები „პრაგმატიკოსი“ და „პროფანულია“, არ აქვს ექსისტენციალურად ფორმულირებული „ბოლოვადი“ კითხვების დასმის მოთხოვნილება; ეს კითხვები, ისევე, როგორც ექსისტენციალიზმი, გასული ჟამის კუთვნილებაა. „ურბანულ-სეკულარული ადამიანი ქალაქში მოხვდა სამყაროს რელიგიური მსოფლხედვის დაკრძალვის შემდეგ. მას არ აქვს დანაკარგის განცდა და არც ინტერესი აქვს, იგლოვოს... იგი გრძნობს, რომ ის კითხვები, რომლებიც მას აინტერესებს, სხვა სფეროს განეკუთვნება. ამიტომაც უაზრობაცაა და უსინდისობაც, ვაიძულოთ ქალაქელს, დასვას რელიგიური კითხვები. ჩვენ თავიდან უნდა ვისწავლოთ მასთან ლაპარაკი. უპირველეს ყოვლისა, პრაგმატიკოსი უნდა მივიღოთ იმად, რაც ის არის...“ სეკულარული ქალაქის საუკუნე, ეპოქა, რომლის ეთოსიც სწრაფად ვრცელდება მსოფლიოს ყველა კუთხეში, არის საუკუნე, სადაც საერთოდ არაა რელიგია. ის აღარ ეძებს რელიგიურ წესებსა და რიტუალებს, მორალსა ანდა ზნეობის მნიშვნელობას. დისკურსი, რომელსაც რელიგიის ეპოქა ქმნიდა დასავლური ცივილიზაციის ისტორიაში, ჩავლილია. შესაბამისად, „დიადი რელიგიური თხრობის“ საუკუნეც დასრულდა. ტრადიციულ დასავლურ თეოლოგიას აღარ ძალუღს, გადაჭრას სტანდარტული აპოლოგეტური ამოცანა - მოიცვას სამყარო ერთიანი ქრისტიანული განმარტებით. კოქსის აზრით, იგი დღეს არის თავდაცვისა და უკანდახევის მდგომარეობაში.

კოქსის მიერ ონტოლოგიზმის კრიტიკა წარუმატებელია. ონტოლოგიზაციისაგან გასვლა შესაძლებელია მხოლოდ დაფარული ონტოლოგიზაციით. ოპტიმისტურად დაწყებული გზა სეკულარული ქალაქის პრაგმატული რეფორმიდან პესიმისტური რელატივიზმისკენ მიდის.

The postmodern era, sometimes evaluated as a post-religious age, sometimes as religious fundamentalism, gives rise to alternative assessments of the Christian understanding of the process of secularization. For the American philosopher and theologian Harvey Cox, influenced by Dietrich Bonhoeffer and Max Weber, secularization is directly related to "*man's coming to age*" and "*the disenchantment of the World*". Christianity, as universal and radically open, is considered in a cross-cultural perspective. A theological portrait of a secular city, with a new discourse and a new paradigm of behavior, is created, a living and concrete realization of the old age symbol of the "The City of God".

Cox presents history in three epochs: mythological, ontological and pragmatic. In the mythological epoch, the subject and the object merge in the magical world. In the ontological period the sacred is separated from the profane. A person is freed from the fear of magic, and an ontological thinking is born. The thinking formed in the pragmatic era becomes a tool for those behaviors that are needed /necessary for the functioning of society. In a secularized world, ontological thinking is no longer necessary, people are freed from thinking about metaphysical, supernatural beings. If secularization designates the content of man's coming of age, urbanization describes the context in which it is occurring. It is the "shape" of the new society which supports its peculiar cultural style.

In the era of pragmatism a city of a new discourse – "Technopolis" – is created. Technopolis represents a new species of human community. Here things are transformed into actions, nouns of ontological period turn into verbs. Technopolis is the cumulative social face of the new secular world – with two characteristics: mobility and anonymity. Its lifestyle is pragmatic. Its inhabitant is "pragmatic" and "profane", the one who lives there does not need to ask existentially formulated "ultimate" questions; these questions, like existentialism, belong to the past. "The urban-secular man arrived to town after the funeral of religious worldview was already over. He feels no sense of deprivation and has no interest of mourningp he feels that the questions he is interested in belong to another field. Therefore, it is senseless and pointless to force the urbanite to ask religious questions. We have to learn to talk to him all over again. First of all, we should accept a pragmatic for what he is." The age of the secular city, the epoch whose ethos is quickly spreading into every corner of the globe, is an age of "no religion at all". It no longer looks to

religious rules and rituals for its morality or its meanings. The discourse that the age of religion constituted in the history of Western civilization has passed. Accordingly, the century of the “great religious narrative” has ended. Western traditional theology is no longer able to solve the standard apologetic task of covering the world with a single Christian definition. According to Cox, theological discourse today is in a state of defensiveness and retreat.

Cox’s critique of ontologism fails. Exit from ontologizing is possible only with hidden ontologisation. The path that begins optimistically leads from the pragmatic reform of the secular city to pessimistic relativism.